
SKA/BKA Paradisbacken

33 med flera

Upprättad:

2022-09-28

Upprättad av:

Viktoria Walldin, partner, antropolog
White Arkitekter
viktoria.walldin@white.se

I samverka med:

Sherif Zakhour, Samhällsplanerare,
Specialist social hållbarhet

INNEHÅLL

Samanfattning & Slutsatser	3
1. Inledning	5
Uppdraget.....	5
Syfte	5
Genomförande och metod	5
Analysmodellerna.....	6
Disposition.....	7
2. Ny detaljplan för Paradisbacken m.fl.....	7
Nuläge	7
Detaljplanen och dess förutsättningar för bedömning.....	8
Detaljplanens vision och mål.....	10
3. Bedömning och rekommendationer av plan enligt SKA.....	10
3.1 Sammanhållning och jämlikhet	10
3.2 Vardagsliv.....	12
3.3 Delaktighet och inflytande	13
3.4 Trygghet	14
3.5 Folkhälsa	16
4. Bedömning och rekommendationer av plan enligt BKA.....	17
4.1 Lek och rekreation.....	17
4.2 Offentliga platser	17
4.3 Social service	18
4.4 Kultur och fritid	18
4.5 Trafik och kommunikationer	19
4.7 Folkhälsa, hälsa och säkerhet.....	19

SAMANFATTNING & SLUTSATSER

Detta PM är en social konsekvensanalys (SKA) och en barnkonsekvensanalys (BKA) av *Detaljplan för Paradisbacken 33 med flera*. Detaljplanen visar på påtagliga förbättringar vad gäller alla områden som är i fokus för bedömning. Det finns dock några utmaningar att beakta. Nedan följer en sammanfattning med några huvudsakliga slutsatser av redogörelsen.

Med hänsyn till **sammanhållning och jämlikhet** kommer planen att ge området en helt ny och stärkt platsidentitet med centrala icke-kommersiella mötesplatser för invånare, besökare och personal. Detaljplanen stöttar **vardagslivet** genom att bidra till nya attraktiva funktioner som service, mötesplatser och en ökad tillgänglighet mot centrala Huddinge.

Idag upplevs området som Huddinge centrums "baksida". Detaljplanen bidrar därför med många positiva inslag som har inverkan på **trygghet**. Förutom ett myllrande stadsliv blir det tryggare att röra sig i område då dagens körslinga försvinner och tryggare gång och cykelstråk tillkommer.

Den centrala placering bedöms som väldigt positivt då färre får behov av att ta bilen för besök vilket gynnar **folkhälsan**. Dessutom förbättras kopplingar till området för både gående och cyklister. Även det nya torget kommer att bidra till en attraktiv och aktiv utemiljö.

Det finns ett fokusområde som behöver förbättras och det är att jobba med medborgarnas **delaktighet och inflytande** på planområdet. Ett större bibliotek och ett centralt beläget kommunhus ökar dock möjligheterna till invånarnas delaktighet i kommunen i framtiden.

Det finns en del *utmaningar* att hantera som till exempel tryggheten kring angöringen på baksidan av kommunhuset och topografin som ger utmanade höjdskillnader mellan planområdet och centrum. Det blir även viktigt att utveckla omkringliggande miljöer så att platsen blir levande på olika tider av dygnet. En rekommendation är att överse möjligheten att skapa promenadstråk förbi kommunhusets baksida för insyn. En annan är att utreda hur Paradisgaraget och gatorna omkring kan bli tryggare.

Bedömningen rekommenderar att det nya Paradistorget fick vara fritt från parkeringar och att torget i stället utvecklades till ett större, aktivt och attraktivt torg som tillgodoser planområdets alla målgrupper.

För att uppmuntra till folkhälsa och stötta den cyklande personalen kan ett flott cykelgarage med dusch- och omklädningsmöjligheter öka attraktiviteten till att cykla.

Vidare så behövs en dialog med berörda och boende i området utföras för kommunikation om planerna.

Vad gäller barn och unga så bedöms förutsättningarna för **lek och rekreativsmöjligheter** bli bättre då planområdet idag utgörs av markparkering och gata. Det gäller främst bibliotekets lokalprogram som är riktat mot barn. Dock saknas en lekmiljö utomhus, detta är något som skulle vara positivt för de yngre barnen. Det kan räcka med ett mindre lekföremål på torget i anslutning till biblioteket.

I nästa skede kan ni inkludera barn och unga i utvecklingen så att de känner ett "ägandeskap" av den framtida **offentliga platsen**.

Då **social service** som är riktade mot barn och unga (BUP och BUMM) flyttar ut från den tilltänkta kommunbyggnaden är det viktigt att informera om vart dessa funktioner placeras.

Biblioteket kommer att bidra starkt till barn och ungas tillgång till **kultur och fritid**. Kulturskola försvinner dock och även här är det viktigt att informera om vart funktionen förläggs.

Trafik och kommunikationer bedöms vara väldigt bra för de yngre, det är bilfritt och det finns bra GC-stråk. En rekommendation är att tillskapa en tillgänglig och lekfull skyltning för barn.

Fler människor på plats och således "ögon på gatan" genererar en större social kontroll och en **tryggare** miljö för barn. I nästa skede bör det dock övervägas att bjuda in barn i närområdet för ett konkret barnperspektiv på planeringen vad gäller trygghet (men även andra aspekter).

Tack vare en bilfrimiljö med stärkta gång-och cykelvägar kommer barn och unga att kunna röra sig fritt i området vilket kan bidra till **folkhälsan** (för alla grupper). Bedömningen föreslår dock att en aktiv lekmiljö i planområdet skulle stärka denna aspekt ytterligare.

1. INLEDNING

Uppdraget

White Arkitekter har fått i uppdrag att genomföra en social konsekvensanalys (SKA) och en barnkonsekvensanalys (BKA) på *Planbeskrivning - Detaljplan för Paradisbacken 33 med flera – Nytt kommunhus - inom kommundelen Sjödalen* i Huddinge kommun. Beställaren är Huddinge Samhällsfastigheter. Planen ska möjliggöra byggnation av ett nytt kommunhus och ett nytt bibliotek med en sammanbindande torgyta samt en påbyggnad av Paradisgaraget. Här tillkommer arbetsplatser, allmänna servicefunktioner och mötesplatser. Planen är sedan mars 2022 en samrådshandling.

Syfte

Denna utredning ska stärka arbetet med sociala aspekter i detaljplanen genom att lyfta fram och granska dem samt att ge rekommendationer inför framtida arbete.

Genomförande och metod

Arbetet utförs i tre steg:

- 1) Intervjuer med sakkunniga för fördjupad förståelse av detaljplanen och dess relation till Huddinge kommuns analysmodeller för SKA/BKA (s.5).
- 2) En workshop där planens förslag och intervju svar från de sakkunniga bearbetats av specialister inom social hållbarhet på White.¹
- 3) En konsekvensanalys av föreslagna åtgärder och vid behov rekommendationer som syftar till att stärka förslagen i relation till sociala värden.

De sakkunniga innefattar några av de arkitekter som tog fram den förstudie som var en del av grundvalen till kommunens beslut att utveckla ett nytt kommunhus på Paradisbacken 33², involverad personal från Huddinge Samhällsfastigheter³ och planarkitekter på Huddinge kommun⁴. Intervjuerna utfördes digitalt i grupper. Planarkitekterna på kommunen inkom med skriftliga svar.

Frågorna ställdes i enlighet med kommunens vägledande analysmodeller som finns i dokumenten *Social hållbarhet i fysisk planering i Huddinge* och *Metodhandbok för barnkonsekvensanalyser*.

¹ Anna Ågren, civ. ing., Hållbarhetsspecialist, Fanny Linnros, Landskapsarkitekt med barnfokus, Sheriff Zakhour fil.dr. Samhällsplanering, specialist social hållbarhet

² Grupp 1: Anna Krook, specialist social hållbarhet och Hanna Plato, handläggande arkitekt. Grupp 2: Klara Frosterud, Ansvarig Arkitekt och Krister Lindstedt, Arkitekt, specialist stadsbyggnad

³ Grupp 3: Ellen Björk, Projektutvecklare, Pär Dahlström, Projektchef, Mathias Lindqvist, Säkerhetsamordnare och Therese Silfverduk, Miljöstrateg.

⁴ Grupp 4: Michaela Vitale, Planarkitekt och Albin Lindeskär, Planarkitekt

Analysmodellerna

Analyserna grundar sig i Huddinge kommuns modeller för sociala konsekvensanalys⁵ och barnkonsekvensanalys⁶. Utredningen och rapportstrukturen förhåller sig till modellernas huvudområden och aspekter.

Analysmodellen för SKA fokuserar på fem följande huvudområden:

Sammanhållning och jämlikhet – Detta område fokuserar på att tillförsäkra jämlika och goda levnadsförhållanden för kommunens alla invånare. Aspekter som betonas här är:

Bostadsblandning, Mötesplatser⁷, Tillit och överbryggande av barriärer och Platsidentitet.

Vardagsliv – En bra stadsmiljö är organiserad med god tillgänglighet och ett varierat utbud så att vardagslivet för olika samhällsgrupper är lätt att hantera. Aspekter som betonas här är:

Funktionsblandning, Mötesplatser, Transporter och Tillgänglighet.

Delaktighet och inflytande – För att känna samhörighet med kommunen är det viktigt att känna tillit till andra invånare och samhällets institutioner. För att ge goda förutsättningar för detta betonas här aspekterna: *Delaktighet och Mötesplatser.*

Trygghet – Känslan av trygghet är avgörande för att personer ska kunna röra sig ute vid olika tider på dygnet och året samt på olika platser. Det är därför viktigt att utvecklingsplaner främjar trygghet. Aspekter som betonas här är: *Orienterbarhet och Ögon mot gatan.*

Folkhälsa – Platser för fysisk aktivitet och avkoppling har inverkan på människors välbefinnande.

Här ger grönytor och platser för lek och aktivitet hälsovinster. Aspekter som betonas här är:

Utemiljöer och Tillgänglighet till grönområden.

Analysmodellen för BKA fokuserar på aspekterna:

- Lek och rekreation
- Offentliga platser
- Social service
- Kultur och fritid
- Trafik och kommunikationer
- Trygghet och Folkhälsa, hälsa och säkerhet.

⁵ Social hållbarhet i fysisk planering i Huddinge, samhällsbyggnadsavdelningen, Huddinge kommun (2020)

⁶ Metodhandbok för barnkonsekvensanalyser (2016)

⁷ Aspekten "Mötesplatser" är återkommer i fler huvudområden.

Disposition

Detta PM är strukturerat enligt följande: PM:et inleds med en sammanfattning och slutsatser.

Nästa avsnitt ger en kortfattat bakgrund- och platsbeskrivning av planuppdraget samt detaljplanens övergripande inriktningar med bäring på social hållbarhet *generellt* och denna SKA/BKA *specifikt*. Avsnitt 3 är utgått från SKA huvudområden medan avsnitt 4 behandlar aspekterna i BKA. Varje huvudområde och aspekt inleds med en konsekvensanalys av planförslaget och återförljs vid behov av rekommendationer och i vissa fall reflektioner.

2. NY DETALJPLAN FÖR PARADISBACKEN M.FL.

Nuläge

Planområdet ligger centralt i direkt anslutning till Huddinge centrum och nära aktiv kollektivtrafik som inkluderar en pendeltågstation. Platsen för det tilltänkta biblioteket och torget är idag en parkeringsyta.

Byggnaden för det tilltänkta kommunhuset är befintlig men byggs om och byggs på med två våningar.

Idag finns verksamheter som behöver flyttas ut. Dessa innefattar: *En vårdcentral, Två barnmedicinska mottagningar, Sjödalsgymnasiet och Kulturskolan*. I dagsläget är det okänt vad

A. En kondenserad sammanfattning av utvecklingsförslaget. Bild omarbetad Google map.

som händer med dessa men vårdcentralen kommer med stor sannolikhet att förläggas i Huddinge centrum. Intervjuerna har bekräftat att verksamheterna inte försvinner utan får nya lokaler.

På dagtid är platsen ett tillhåll för gymnasieskolans elever som saknar en skolgård. Det är otydligt vad som är skolans område och allmän plats. Det finns även en rapport⁸ som visar på att det finns olika kriminella sammansättningar runt skolmiljön.

Enligt fler utredningar är Paradisgaraget i behov av upprustning och fler garageplatser.⁹ Även områdena kring garaget behöver omsorg.

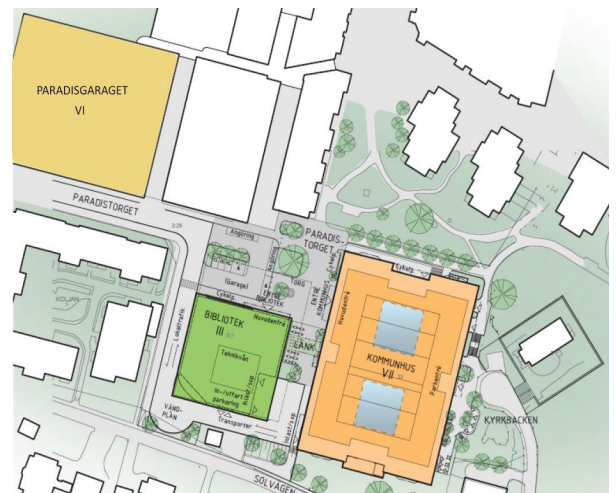
Detaljplanen och dess förutsättningar för bedömning

Detaljplanen syftar till att möjliggöra byggnation av:

- ett nytt kommunhus
- ett nytt bibliotek
- en sammanbindande torgyta med sittplatser
- en påbyggnad av Paradisgaraget

Detaljplanen ger utrymme för kontor, centrumverksamhet, parkering och allmän plats för gata. Hyresgästerna är främst administrativ personal från alla kommunens förvaltningar, om ca 1300 personer.¹⁰

Vissa verksamheter, som tex socialtjänsten, är "känsliga" då de är mottagliga för hot och våld.¹¹ Då bottenvåningen kommer att vara en öppen och allmän plats krävs extra säkerhet för utsatt personal (se 3:4).

B. Situationsplan över tillkommande bvaanader. Bild White arkitekter

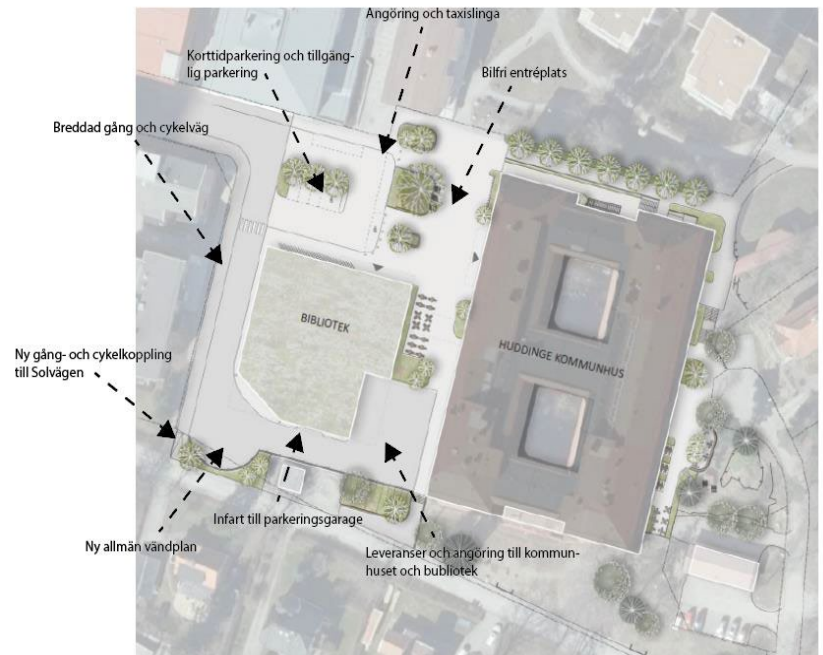
⁸ Nystart för Södalsgymnasiet, rapport gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen (2021).

⁹ Se bland annat Förstudie Huddinge kommunhus (2021).

¹⁰ Det finns funktioner som kan behöva vara lokala och antas inte centraliseras. Detta kan gälla vissa delar av tex socialtjänsten.

¹¹ Det finns fler utredningar och vittnen om detta. Se tex <https://socio.nomen.se/aktuellt/vad-gor-politikerna/?q=aktuellt/vad-gor-politikerna/>

- Byggnaderna föreslås byggas samman för att samnyttja vissa funktioner (se "LÄNK" på bild B).
- Biblioteksbyggnaden får ett garage i en undervåning.
- Torgytan blir en mötesplats som sammanbinder byggnaderna och stärker kopplingar mot centrum via sikten mot Sjödalstorget. Det blir även en parkering och angöring på torget.

C. Bild som redovisar föreslagen trafiksituation. Bild: Planbeskrivningen

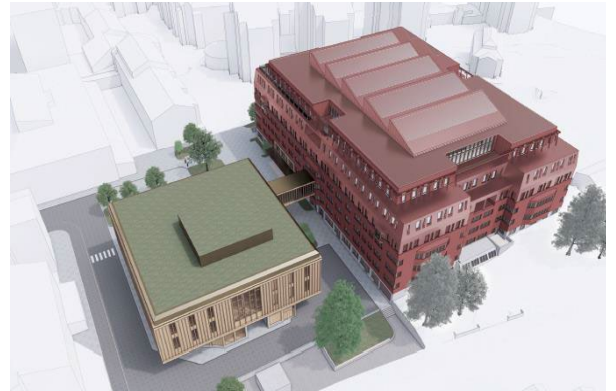
- Paradisgaraget byggs till för att, tillsammans med annan parkering i området, tillgodose projektets parkeringsbehov.
- Gatan ger åtkomst till bebyggelse och allmän plats med förbättrade gång-och cykelstråk. Mellan biblioteket och kvarteret Koljan¹² föreslås en gång- och cykelbana samt ett nytt GC-stråk till Solvägen för koppling söderut.
- Trottoarerna mellan Paradisgaraget och kvarteret Koljan omstruktureras för trygga kopplingar till det nya området.
- Det tillkommer en cykelparkering, tryggt och tillgängligt nära entréer samt i kommunhuset med möjlighet till laddning för eldrivna cyklar.

Kommunen tillämpar *mobility management*—ett planeringsverktyg som understödjer hållbarhet i den fysiska miljön såväl som "beteendemässiga" attitydförändringar bland invånarna. Verktöget lyfter på så sätt fram "mjuka" åtgärder som bilpooler och reserådgivning vilket har bäring på den övergripande social hållbarhet i området.

¹² Bostadsområdet väster om det tillkommande biblioteket.

Detaljplanens vision och mål

Projektet samlar kommunens administrativa funktioner i fastighetsbolag och förvaltningar i en gemensam byggnad. I dagsläget finns dessa utspridda på ca 42 olika lokaler runtom i Huddinge. Samordningen och sammanförandet av kommunens alla anställda förväntas effektivisera kommunens arbete. Det centrala läget skapar tydligare och mer tillgängliga mötesplatser och träffpunkter för invånare och besökare. Detta gäller även den nya lokaliseringen av biblioteket invid kommunhuset. För att underlätta flödet mellan byggnaderna förslås en länk, en passage i form av en sammanbyggnad i våning två. Placeringen av byggnaderna syftar även till att bidra till utvecklingen av Huddinge centrum.

D. Bild som visar flygvyn från söder. Bild: White arkitekter AB

3. BEDÖMNING OCH REKOMENDATIONER AV PLAN ENLIGT SKA

Detaljplanens genomförande bedöms bidra till en positiv förändring för området. Nedan följer en redogörelse strukturerat utifrån Huddinge kommuns analysmodell för SKA.

3.1 Sammanhållning och jämlikhet

Bedömningen är att detaljplanens genomförande innebär en markant förbättring vad gäller fokusområdet *sammanhållning och jämlikhet*.

Planen kommer att ge området en helt ny och starkt **platsidentitet**. Den har förutsättningar att bli en uppskattad och attraktiv målpunkt som bidrar till att erbjuda invånare och brukare positiva sociala värden. Särskilt i form av icke-kommersiella verksamheter/ytor och ett tillgänglighetsgörande av kommunens viktigaste offentliga funktioner: *Ett kommunhus och ett bibliotek*.

"Ett mer centralt kommunhus bedöms öka träffytorna mellan medborgarna, tjänstepersonerna och politiken." – Grupp 4

Funktionerna blir mer centralt placerade och kommer närmare centrum och pendeltåg. Området blir på så sätt del av vardagen och en starkt **mötesplats** för invånare, besökare och de som jobbar i kommunen. Planen ger invånare en mer tillgänglig kommunverksamhet samtidigt som att verksamheterna kommer närmare varandra och binder samman den kommunala "familjen" och politiken.

Planen bidrar med ett flertal icke-kommersiella mötesplatser i området vilket kan bidra till stärkt sammanhållning och jämlikhet i området. Kommunhuset och biblioteket ligger i samma byggnad idag. Det är intressant att se hur den nya planen hanterar den kopplingen trots att funktionerna blir en aning mer avskilda. Planen möjliggör för ett scenario där byggnaderna kopplas ihop med en länk i våning två (se bild B och D).

"Det nya kommunhuset och biblioteket kommer att utgöra en viktig träffpunkt för kommuninvånarna och är mer centralt belägen än vårt nuvarande kommunhus, vilket bedöms gynna sammanhållning och minska barriärer." – Grupp 4

Inom skrået för social hållbarhet så finns det en allmän diskussion om en potentiell konflikt i att förlägga bibliotek och myndigheter nära. Å ena sidan bidrar placeringen till effektiva samarbeten och enkla flöden, å andra sidan finns det en demokratisk utmaning i placeringen. Biblioteket beskrivs ofta som den sista demokratiska utposten som välkomnar alla oavsett om man är medborgare, papperslös eller hemlös. Det kan då bli känsligt med en myndighetsutövande funktion så nära då dessa funktioner kan upplevas som kontrollerande och ovänligt sinnade.

Fördelen med att koppla ihop funktionerna överväger potentiella nackdelar. Då bibliotek upplevs ha hög integritet, vara pålitligt och opartiskt, kan bibliotekets service stötta medborgare med exempelvis användning av dator och göra utskrifter. Besökaren kan också få hjälp av bibliotekspersonal att fylla i papper på ett förutsättningslöst sätt. Detta är service som man kan behöva i anslutning till ärenden på kommunen. Biblioteket har därtill vanligtvis längre öppettider vilket bidrar till större tillgänglighet för sådana tjänster.

"Man kanske går till biblioteket för hjälp kring olika frågor och personal kan säga 'Jamen då ska du prata med Anna hon jobbar i huset där, ' i stället för 'Amen det är kommunhuset du ska gå till på andra sidan stan.' "
- Workshop

Intervjuerna vittnar om att dessa för- och nackdelar noga har diskuterats och man har landat i att det är positivt att samnyttja funktionsblandningarna. Det kommer exempelvis att finns ett gemensamt café, biblioteket kan få en service som de annars inte har, kommunfullmäktiges stora hörsal kan omvandlas till en scen för bibliotekets aktiviteter mm.

Ur ett **jämlikhetsperspektiv**, med särskilt hänsyn till gångtrafikanter, är det nya Paradistorget ganska litet. Halva torgytan tas upp av angöring och parkering. Torgets potential skulle kunna förbättras om den fick ta mer plats. Bilarna tar utrymme från människor och stadsliv.

Styrkan med det nya torget är att den stärker kopplingen ned mot Sjödalstorget och centrum.

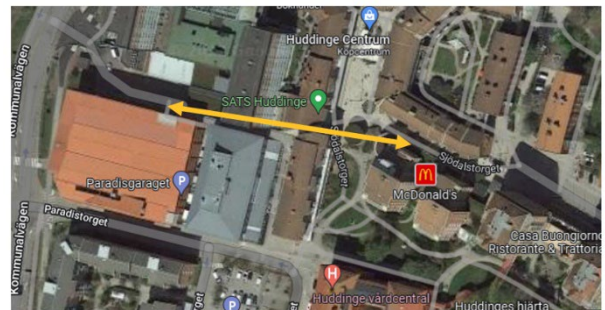
Planen bidrar till att stråket mellan pendelstationen och österut stärks liksom koppling till den sydliga delen av dagens centrum. Planen stärker på så sätt indirekt kopplingen till hela Huddinge centrum. I takt med att liknade **fysiska barriärer** minskar kan även **sociala barriärer** bli mindre då platsen blir mer tillgänglig och inkluderande.

Planen har en högre nivå gentemot centrum vilket framstår som en utmaning vad gäller **topografiska barriärer**. Här i finns en utmaning i att tillgängliggöra platsen för folk med rörelsesvårigheter.

Planen tillför inga **bostäder** men områdets befintliga och tillkommande bostäder,¹³ boendeformer och upplåtelseformer bidrar till en god mix av boende där människor med olika inkomster kan mötas.

Rekommendationer

- Se över möjligheten till att minska eller ta bort parkeringarna på torget och satsa på ett stort och aktivt torg. Överväg om det är nödvändigt att angöring och parkering tar upp så mycket av torgets yta. Om denna yta minskas kan även bättre koppling till det vänstra stråket invid (nu kallad Paradistorget) tillskapas. Med hänsyn till färdtjänst kan det räcka med att ha en hårdgjord yta för färdtjänstbilar.
- Det blir viktigt att hantera en möjlig konflikt mellan det "öppna" biblioteket och de mer slutna och känsliga verksamheterna i kommunhuset.
- Satsa på att göra "baksidan" välkomnande. Detta kan innefatta sådan som ljussättning.
- Den viktigaste och mest centrala gatan i centrumområdet, den som kopplar österut från dvs Sjödalavägen som sedan mynnar ut i Sjödalstorget (en väg), skulle gynnas av en koppling västerut mot Kommunalvägen för att stötta flödet mellan planområdet och centrum. I dag är detta en trång passage norr om Paradisgaraget. Detta är ett viktigt stråk för hur man kan utveckla kopplingen till Paradistorget och det nya byggnaderna.
- Satsa på att utveckla Paradisgaraget och byggnaden bredvid garaget så att de formar en välkomnande miljö som kan stärka kopplingen mellan centrum och Paradistorget. Eftersom både parken och parkeringskvarteret ligger mellan de två höjdnivåerna *centrum* och *kommunhuset* blir det viktigt gör dem inbjudande så att det länkar samman trots höjderna.

E. Potential för en bättre koppling som även gynnar planområdet.

3.2 Vardagsliv

Detaljplanen stöttar vardagslivet för boende och personal genom att bidra till nya attraktiva funktioner som service, mötesplatser och en ökad tillgänglighet mot centrala Huddinge.

Kommunhuset och biblioteket skapar ytterligare utbud i ett redan **funktionsblandat** läge. Kommunhusets nya placering blir centralt och **tillgängligt**, nära pendeltåg, bussar och Huddinge centrum. Det finns dock en utmaning i att skapa flöden från centrum "upp" mot planområdet. Som tidigare nämnts är området lite högre upp i relation till centrum. Den kan av vissa (småbarnsfamilj med barnvagn, personer med funktionsnedsättning etcetera) upplevas som en omotiverad och tung uppförsbacke vilket ställer krav på den visuella gestaltningen.

Vaksamhet kring otrygghet vid angöringsplatsen mot Solvägen är ett återkommande tema vid intervjuerna. Planen och intervjuerna förklarar inte riktigt hur detta ska hanteras.

¹³ Det finns utvecklingsprojekt i närheten av området som innefattar bostäder.

I 3:1 berördes för och nackdelar med närheten mellan kommunhuset och biblioteket. När det kommer till vardagsliv betonas här åter fördelarna med en tillgänglig samservice mellan och funktionerna.¹⁴ Detta gäller för både medborgare och personal.

”Det finns en idé om att få in biblioteket i kommunhuset och kommunhuset i centrum. Man kanske lämnar tillbaka en bok och råkar se en utställning om en ny detaljplan.” – Grupp 3

Vad gäller **transporter** är det positivt att planen stärker GC-stråket mellan kvarteret Koljan och biblioteket samt kopplingen söderifrån från Solvägen. Det som är utmaningen i denna aspekt, och som redan nämnts, är att tillskapa säkra och trygga leveransplatser via angöringarna.

Området saknar busshållplats. En sådan kan vara betydelsefullt för folk som med rörelssvårigheter.

Detaljplanen skapar ett flertal både icke-kommersiella och kommersiella **mötesplatser**. Det tillkommer 1300 nya arbetsplatser som ger nya lunchrestauranger och handel och med fler personer i området stärks möjligheten för spontana möten i vardagen.

Liv och rörelser kan både vara positivt och negativt. Detaljplanen möjliggör för ett levande och myllrade område – åtminstone fram till klocka 19.00 – men kanske på bekostnad av de boende. Detta gäller speciellt för de som bor i kvarteret Koljan men även boende i villorna längs Solvägen.

Rekommendationer

- För att underlätta upplevelsen av uppförsbacken från centrum bör stråket utformas så att det känns enklare att ta sig fram. Det blir viktigt att identifiera ansvar och avsätta resurser för detta i ett tidigt skede.
- Det är viktigt att jobba med skyltning och skapa tydliga siktlinjer från Sjödalsstorget mot området.
- Med hänsyn till att det blir liv och rörelse i området, både under byggprocessen och i framtiden, bör hänsyn till boende tas i beaktan så tidigt som möjligt. Detta i samråd med fastighetsägaren Huga Bostäder samt villaägarna.
- För att underlätta vardagslivet för de som är i behov av vård samt undvika oro är det viktigt att kommunicera vart vårdcentral flyttas.
- Tydlig reception i entréerna underlättar för besök i byggnaderna.
- Cyklande personal kommer att ha behov av en åtkomlig och bra ramp ner till cykelparkeringen som är i garaget.

3.3 Delaktighet och inflytande

Detta avsnitt undersöker om dialoger har genomförts inför detaljplanen och om projektet kan bidra till ökad delaktighet och inflytande i framtiden.

¹⁴ I avsnitt 3.1 gavs exempel på hur biblioteket kan stötta kommunen. Här finns ett exempel att dra lärdomar av: <https://socio.nomen.se/aktuellt/biblioteket-tar-hjalp-av-socio.nomen-for-att-stoppa-stok/?q=aktuellt/biblioteket-tar-hjalp-av-socio.nomen-for-att-stoppa-stok/>

Inför utvecklingen av bibliotekets lokalprogram genomfördes dialoger med personalen på biblioteket. Förutom personalperspektiv på arbetsmiljön kunde den erfarna personalen ge bidra med ett barnperspektiv.

"Bibliotekens lokalprogram infattar en picknick-yta så att man kan ta med mat. Det är fint att det inte behöver kosta för att vara där."
-Grupp 1

Vidare så har synpunkter samlats in via det samråd som pågick mellan den 11 mars 2022 och 4 april 2022. I samband detta bjöds allmänheten in till öppet hus i Folkes Bistro i närheten av planområdet.

Under våren 2021 har ett flertal workshops med styrgrupp, projektgrupp och referensgrupper/sakkunniga genomförts för att få samsyn på *mål & vision, framtidens arbetsplats* och *hållbarhet* i projektet.

Med undantag av samrådet har det inte funnits utrymme att genomföra en medborgardialog på grund snäv tidplan och redan bestämda förutsättningar.

I framtiden så kommer ett större bibliotek, med bättre utrymme för de prioriterade grupperna enligt bibliotekslagen (barn, unga, personer med funktionsnedsättning och andra minoriteter) och ett centralt beläget kommunhus öka möjligheterna till invånarnas **delaktighet** och inflytande i kommunen. Området och dess byggnader kommer att bli en av kommunens självklara **mötesplatser**.

Rekommendationer

- Någon form av dialoger med medborgare och speciellt boende bör genomföras.
- En kommunikation- och informationskanal, digital eller live, bör finnas för boende och berörda.

3.4 Trygghet

Eftersom platsen idag upplevs som Huddinge centrum's "baksida" bidrar detaljplanen med många positiva inslag som har inverkan på trygghet. Det tillkommer bland annat mötesplatser, kulturliv och arbetsplatser. Detta kommer att generera många människor på plats vilket i sin tur leder till tryggare miljöer.¹⁵ Det blir även tryggare att röra sig i område då dagens körslinga försvinner och tryggare GC-stråk och övergångar tillkommer (se bild C).

Projektet har haft ett stort fokus på **Orienterbarheten**. Det ska vara lätt att hitta och det ska inte finnas några dolda hörn, varken inomhus och utomhus. Det ska vara lätt att se vad som händer, och det ska finnas **Ögon på gatan**. Hissarna ska inte ligga för avsides och det ska vara lika värdig entré för alla.¹⁶

¹⁵ Detta baseras bland annat på arkitekturkritiken och författaren Jane Jacob tes om att befolkade platser leder till upplevd trygghet. Se även Boverkets *Plats för trygghet* (2010)

¹⁶ Detta betyder till exempel att besökare med rullstol eller barnvagn inte ska hänvisas till en ingång på baksidan.

För att skapa ytterligare trygghet har det funnits ett särskilt fokus på öppenhet, dels på byggnadernas visuella koppling ut mot torget, dels på insidan där öppenheten bidrar till överblickbarhet mellan byggnadernas våningsplan. I kommunhuset kommer det till exempel finnas möjlighet att ha översikt över byggnadens publika del, även om de övre våningsplanen är stängda för allmänheten.¹⁷ Kommunhusets entré tillgängliggörs med stora fönster och en ljussättning som samspelar med biblioteket. Entrén blir på så sätt mer inbjudande och skapar en atmosfär för trygga möten.

"Man ska kunna se in i byggnaden (kommunhuset) som är demokratis högborg."- Grupp 2

Utifrån ett socialt stadsbyggnadsperspektiv växer trygghet fram gradvis där "närhet" är en central nyckel. Det handlar till exempel om närhet till det vardagliga stadslivet och närhet till målpunkter som lockar människor och gör områden trygga. Kommunhuset och biblioteket är just sådana målpunkter, på så sätt kommer förslaget starkt bidra till tryggheten i område med omnejd.

Det finns potential till en del otrygga platser som projektet behöver hantera. Paradisgaraget och gatorna omkring och bakom garaget kan upplevas som otrygga. Den största "fysiska" trygghetsutmaningen handlar främst angöringsplatsen och garageentrén (under byggnaden) till biblioteket vid Solvägen. Denna plats kan komma att upplevas som en "baksida". Det är speciellt vid kvälls- och nattid som de farhågorna finns. På kvällen saknas "ögon" på platsen. Oron här är att man skapa ett nytt "riskområde" i centrala Huddinge. Då dessa frågor lyfts tidigt av de ansvariga för projektet¹⁸ så är bedömningen ändå god då problemet är identifierat och diskuteras och därmed har förutsättningen att hanteras i god tid.

Den största "socio-fysiska" trygghetsutmaningen behandlar kommunhusets verksamheter. Det är speciellt socialtjänsten som är utsatt och dess placering i relation till trygghet återkommande tema. Å ena sidan ska byggnaderna vara demokratiska, öppna och tillgängliga för alla, å andra sidan måste viss personal skyddas. Kommunhusets bottenvåning liksom trappa kommer att vara publika medan de övre våningarna endast är tillgängliga för personal. Trappan kommer också att vara avstängd med grindar och det kommer finnas säkerhetspersonal på plats. Precis som ovan så har dessa utmaningar identifierats tidigt av projektutvecklaren och bör därför ha förutsättningar att få bra lösningar.

Även kyrkbacken (Karin Boyes backe) mot Centrumkyrkan – Huddinges hjärta öster om planområdet beskrivs som en ganska otrygg plats.¹⁹ Kyrkan verkar dock vara en aktiv mötesplats som regelbundet bedriver yogaklasser och hyr ut lokaler för workshops och andra evenemang.

Reflektioner

Vi kan anta att den nya planen kommer att tränga undan de ungdomarna som nu hänger på platsen (kopplat till Själdalsgymnasiet). Detta kan ses som positivt av de som upplevt ungdomarna

¹⁷ Medan det nedre planet är öppet för alla kan det vara nödvändigt att stänga de andra planen vilket är kopplat till säkerhetsfrågor.

¹⁸ Huddinge Samhällsfastigheter

¹⁹ Det har talats om droghandel.

som stökiga.²⁰ Alla ungdomar kan dock inte vara stökiga och en anledning till "hänget" kan vara att ungdomarna saknar platser att vara på.

Denna utredning har fångat upp samtal om att ha passagen/länken mellan biblioteket på marknivå i stället för plan två. Detta finns dock inte med i planförslaget så det är antagligen en förlegad tanke. Ett medskick till markalternativet är dock att en sluten passage på marknivå lätt skapar "ångestrum" och återvändsgränder. Sett från sidorna ser det ut som passage men går inte att komma igenom. Det är att föredra att ha den på våning två, eller inte alls.

Rekommendationer

- Det blir viktigt att utveckla omkringliggande miljöer så att platsen blir levande på olika tider av dygnet.
- Överse möjligheten att skapa promenadstråk förbi kommunhusets baksida för insyn.
- Fortsätt utred hur Paradisgaraget och gatorna omkring kan bli tryggare.
- Utred närmare orsaken till "ungdomshänget" och möjliga konsekvenserna av att deras annekterade plats utvecklas. Det är också värt att veta om det handlar ungdomar, unga vuxna eller både-och då grupperna har olika behov. Om det handlar om gängkriminalitet enligt "Tjänsteutlåtandet" (se not 23) bör förvaltaren samverka med den lokala områdespolisen.
- Överväg att göra det nya Paradistorget större för möjlighet att skapa utrymme för fler grupper, som till exempel ungdomarna som hänger.
- Undersök om och hur området kring "kyrkbacken" kan bli tryggare.
- Kan det finns möjlighet att tillskapa ett tryggt promenadstråk via kyrkan för att öka flödet bakom byggnaden?

3.5 Folkhälsa

Kommunhuset och huvudbiblioteket centrala placering bedöms som väldigt positivt då färre får behov av att ta bilen för besök. Detta gäller för arbetande och liksom besökare. Därtill förbättras kopplingar till området för både gående och cyklister (se bild C) vilket i förlängningen kan ha positiva effekter på folkhälsan för berörda.

Torget kommer att bidra till en attraktiv och aktiv **utemiljö** i området. Här finns även en större utvecklingspotential om man tillvaratar bibliotekets önsknings om lekfulla utemiljöer. Idag har biblioteket något som de kallar för "lästrädgård" för poesikvällar, författarbesök och bokkvällar. Detta är något som de önskar fortsätta med och gärna i anslutning till, eller på torget. Det kan dock vara svårt att göra något permanent på en sådan publik plats men tillfälliga platser kan tillskapas för dessa och liknade syften.

I nuläget vet vi inget om gym eller liknade planeras för anställda. Inom detaljplanen finns inga ytor för gym eller aktiva grönområden. Däremot finns det **tillgänglighet till grönområden** nära området som till exempel Sjödalsparken.

²⁰ Det har förekommit skjutningar invid skolan och det talas även om skolan är utsatt för gängkriminalitet. Se Tjänsteutlåtande gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen (2021-02-01) diarienummer GAN-2021/105.

Reflektioner

I relation till detta fokusområde framkom en diskussion om nödvändigheten att bygga ihop byggnaderna. Passagen/länken i övervåningen kom här att ifrågasättas, speciellt om plan två stängs av för allmänheten. Fördelarna för de anställda är tydliga då det blir enkelt att gå emellan men ur både ett folkhälso- och arbetsmiljöaspekt är det bättre att komma ut och röra på sig.

Rekommendationer

- Ett flott cykelgarage med dusch- och omklädningsmöjligheter kan öka attraktiviteten till att cykla.
- Det blir viktigt även att uppmuntra för gångtrafik i sträckan mellan Huddinge centrum och planområdet.²¹
- Fortsätt prioritera GC- stråk inom planen.

4. BEDÖMNING OCH REKOMENDATIONER AV PLAN ENLIGT BKA

Detaljplanens genomförande bedöms bidra till en positiv förändring för barn och unga i relation till nuläget. Enligt kommunens checklista för barnkonsekvenser använder barn platsen i begränsad omfattning idag. Rekommendationerna i SKA är allmängiltiga och gäller såväl barn som vuxna. Här tillkommer få rekommendationer men som specifikt berör barn och unga.

Nedan följer en redogörelse strukturerat utifrån Huddinge kommuns analysmodellen för BKA.

4.1 Lek och rekreation

Förutsättningarna för lek och rekreativsmöjligheterna bedöms bli bättre då planområdet idag utgörs av markparkering och gata. Biblioteket kommer att innefatta program riktade mot barn och unga där lärande och lek kan kombineras. I utemiljön, då främst på det nya torget, finns det tankar och idéer som kan utvecklas.²² I detta skede förs en dialog med landskapsarkitekterna om dessa möjligheter.

"Dagens bibliotek har en lästrädgård. Vi funderar på om ett orange kan ersätta detta. Eller på taket."- Grupp 2

Rekommendation

- Torget kan bidra till någon form av lekmiljö för barn. Det kan räcka med ett föremål som lockar till lek invid sittplatserna.
- För att stärka barns delaktighet kan lämna utrymme för att testa nya kreativa lek och rekreationer med barn och unga på plats.

4.2 Offentliga platser

I dag finns unga på platsen i anslutning till skolan och kulturskolan. När dessa funktioner flyttar försvinner dess målgrupp men dem. Detaljplanen möjliggör dock för andra betydande funktioner

²¹ Cykeltrafik är förbjuden i hela centrumområdet.

²² Inget konkreta förslag fanns vid intervju tillfället.

och det är sannolikt främst biblioteket som kommer att bidra till gruppen. Torget har möjlighet att bli en naturlig mötesplats och en samlingsplats för unga.

Rekommendation

- Synliggör barn och unga i utvecklingsplanen så att dessa och barnfamiljer känner att platsen är för dem.

4.3 Social service

Det finns social service som är specifikt riktade mot barn och unga som BUP och BUMM som flyttar ut. Trots detta bedöms de nya funktionerna, som biblioteket och kommunhuset, samt möjlig tillkommande service bidra till ökad social service för barn och unga än dagsläget.

Rekommendation

- Informera boenden om var funktioner som är riktade mot barn och unga kommer att förläggas.

4.4 Kultur och fritid

Biblioteket blir ett betydande bidrag till kultur och fritidsverksamheter för barn och unga. Förutom vanlig biblioteksservice finns det tankar om att ha biblioteket öppet för föreningsliv på kvällarna. Det finns även planer på att biblioteket ska kunna använda lokaler i kommunhuset. På så sätt kan även kommunhuset bidra till miljöer för barn och unga.

I närheten av planområdet, på Sjödalsstorget (Sjödalsvägen 1), finns Föreningen Huddinge Kulturhus som bedriver kulturell verksamhet för alla generationer.²³ Då Kulturhuset ligger nära området finns goda möjligheter till att även Kulturhuset kan bidra till med kultur och fritid till platsen. Här finns även möjligheter till samverkan med biblioteket.

”Det känns rätt viktigt att kulturskolan hamnar i närheten.”
- Grupp 2

Kulturskolan flyttar ut vilket ses som negativt i denna aspekt. Idrottsfunktioner finns inte i planen men det finns närliggande grönområden (vid kyrkan, Sjödalsstorget) som kan bidra till rekreation.

Reflektioner

Den kommunala kulturskolan ses som en viktig funktion i svenskt kulturliv. Den har en betydande demokratisk uppgift i att möjliggöra konst och kultur för barn och unga i våra samhällen. Statistiken vittnar om att kulturskolans har en betydelse för kommunen. 5,4% av unga och barn går på kulturskolan i Huddinge, det motsvarar 1190 elever i åldern 6–19.²⁴ (Det finns en minder övervikt av flickor, ca 57%.)

²³ En ideell förening som även drivs av kommunen och Folkes restaurang (event och konferens).

²⁴ 10,5% i Riket. Statistik från Kulturrådet 2020. <https://www.kulturradet.se/kulturskolecentrum/statistik>

Rekommendation

- Ett tillgängligt läge av kulturskolan är viktigt och det vore önskvärt att den hamnar i närheten av planområdet. Detta för att förenkla och möjliggöra samarbeten med bibliotek och kommunhus.

4.5 Trafik och kommunikationer

Detaljplanens förslag gör det tryggare och säkrare för barn och unga att röra sig inom planområdet. Förutom den mindre parkeringen på torget är planen. Bedömningen ifrågasätter emellertid nödvändigheten med parkeringen på torget och har tidigare föreslagit att torget blir större för att inkludera fler grupper, i detta fall barn och unga.

Planen föreslår vidare nya trygga gång- och cykelkopplingar till Solvägen söder om biblioteket. Gång och cykelvägen mellan kvarteret och biblioteket ska även breddas vilket bidrar till ökad trygghet för barn.

Idag går det en buss till dagens kommunhus och bibliotek. Ingen buss tillkommer i den nya planen men det finns bra kollektivtrafik i anslutning planområdet.

Rekommendationer

- Tillsätt tydliga skyltar som kan läsas och ses av barn och unga för att bidra till en tryggare och säkrare trafiksituation. Tänk tex på varierade höjder och lekfulla motiv.
- Utred (återigen) om parkeringen på torget är nödvändig.
- Undersök (återigen) om en bussplats kan tillkomma. Detta skulle allmänt gynna folk med begränsad rörlighet men även barn och unga.

4.6 Trygghet

Planen bidrar till ökad trygghet då de nya funktionerna genererar fler människor på plats och således "ögon på gatan" vilket kommer ge en större social kontroll. Baksidorna bakom kommunhuset och biblioteket samt Paradisgaraget kan dock skapa otrygghet. I intervjuerna framgår det att detta noga behandlas vidare i pågående planarbetet.

Rekommendation

- Det är viktigt att få barnperspektiv och barnens perspektiv på tryggheten i området. Här föreslås någon form av workshops med barn och personal på förskolor och grundskolor i närheten av området. En sådan workshop skulle passa på att innefatta mer än trygghet men "trygghet" kan vara drivande i att få igenom en sådan satsning.
- I anslutning till rekommendationen ovan så föreslås en dialogprocess med barn i framtida, mer avgränsande, skeden.

4.7 Folkhälsa, hälsa och säkerhet

Detaljplanen visar på några strategier som kommer att förbättra barns situation vad gäller folkhälsa. Detta gäller främst satsningarna på gång och cykelstråk och ett bilfritt område. Här kan barn och unga få en möjlighet att röra sig fritt. Folkhälsa handlar även om att skapa bra miljöer för möten. Lokalprogrammet för biblioteket har tagit hänsyn till detta både vad gäller personal – och då även hur kommun, bibliotek och besökare möts, unga som gamla. Det är dock främst personalens arbetsmiljö som har varit i fokus. De som har yttre tjänst utsätts för stimmigt ljud och

mycket intryck. Det finns behov av att skapa lunga platser för personalen. I förlängningen kan man tänka att en välmående bibliotekspersonal får en positiv inverkan på de yngre besökarna.

I intervjuerna framkommer det att det i biblioteket överväger lugna rum för barn och unga med neuropsykiatriska utmaningar. Det är positivt och bör bevakas i framtiden.

Planområdet är inte utsatt för buller över riktvärden eller stora mängder luftföroreningar.

Rekommendation

- Det skulle vara önskvärt att man i framtiden kunde fokusera på ett projekt utomhus, som tex en aktiv lekmiljö, som är helt dedikerat till barn.

Vi vill avslutningsvis tacka för förtroendet och möjligheten att fått genomföra den här social konsekvensanalysen och barnkonsekvensanalysen av *Detaljplan för Paradisbacken 33 med flera*. Vår förhoppning är att våra slutsatser och ska komma befintliga och framtida Huddingebor och besökare väl till gagn och vi ser fram emot fortsatta samarbeten framöver.